

докладання зусиль до завоювання нових, сировинний, характер експорту тощо.

Фінансові чинники впливають на розвиток виробництва, рівень впровадження новітніх технологій та підходів до виробництва аграрної продукції, рівень прибутковості та рентабельності сільськогосподарських підприємств тощо.

Податкові чинники визначаються через систему фіскальної політики держави: обсягів збору податків, тобто рівень податкового тиску, так і системи адміністрування податків, а також можливості пільгового оподаткування.

Загалом Україна має потенційні можливості для успішного здійснення інноваційного розвитку, однак на рівні держави необхідно виконати ряд заходів: забезпечити стабільність економічного розвитку країни для залучення інвестицій в агропромисловий комплекс; зорієнтувати фінансово-кредитні установи на надання кредитів підприємствам, що займаються інноваційною діяльністю.

Аналізуючи систему чинників, варто визначати напрям впливу, що може як негативно, так і позитивно відобразитись на розвитку підприємств аграрного сектора: стимулююча або стримуюча державна аграрна політика.

Основною складовою інноваційного розвитку аграрного підприємства має стати створення і підтримка механізмів, основних інститутів, що забезпечують просування у виробництво ресурсозберігаючих проектів та розробок, створення об'єктів з високим науковим і виробничим потенціалом.

СІКСТІНА Н.Г., асистент, м. Харків, НТУ «ХП»

ЧЕКАЛІНА Е.П., канд. екон. наук, доцент, м. Харків, НТУ «ХП»

ОЦІНКА РИЗИКУ У ВИРОБНИЧІЙ ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Виробниче підприємництво – вид діяльності суб'єктів у ринковій економіці, який забезпечує державі багатство, тому що залежить від стану матеріального виробництва, НТП та сервісного обслуговування.

У той же час, така діяльність найбільш підлягає ризику, тому що в процесі можуть бути втрати у разі помилкових дій персоналу та взаємодії з мінливим зовнішнім середовищем. Для запобігання або зменшення ризику прийняття управлінських рішень підприємець має виявляти ті, які впливають на його діяльність, вирішити допустимий рівень ризику та способи його розрахунку. Управління ризиками спрямоване на захист своєї діяльності від впливу ризику, які погрожують її прибутковості. Виявлення ризиків може бути проведене різними методами: від складного із використанням теорії імовірності в моделях дослідження операцій до чисто інтуїтивних здогадок. Теорія імовірності потребує знань у цій галузі та безсуперечної інформації, тому не завжди її можна застосовувати. Для підвищення точності оцінки ризику необхідно використовувати механізм оцінки виробничо-підприємницького ризику.

Слід відзначити, що цілісна теорія оцінки ризику в сучасній економічній науці відсутня. У зв'язку з цим, на сучасному етапі управління ризиками в Україні підприємці зазвичай опираються на інтуїцію, попередній досвід.

Особливий інтерес представляє кількісна оцінка підприємницького ризику за допомогою методів математичної статистики. Головними інструментами цього методу оцінки є дисперсія, стандартне відхилення, коефіцієнт варіації.

Розглянемо використання цього методу на прикладі промислового

підприємства Харківської області відносно поведінки показника – обсягу реалізованої продукції.

Для цього використаємо формулу середньозваженої величини. Ризик недосягнення запланованої величини реалізованої продукції розраховується за допомогою стандартного відхилення, яке визначає розбіжність між очікуваною величиною обсягу реалізації та його середньою величиною. Чим більшою є величина стандартного відхилення, тим більшим є розбіжність можливого результату і, відповідно вищим є підприємницький ризик. У разі, коли необхідно порівняти два варіанти із різним очікуваним результатом та різним ризиком, представляє інтерес показник – коефіцієнт варіації, який дає характеристику розміру ризику на одиницю очікуваного результату. Отже, чим нижчим є величина коефіцієнта варіації, тим нижчим є розмір відносного ризику. Для розглянутого прикладу середньозважена величина за період 2002 – 2013 рр. дорівнює 41208,68 тис. грн. Дисперсія дорівнює 525, а стандартне відхилення – 22,9. Коефіцієнт варіації дорівнює 0,1%, тобто ризик невиконання плану за обсягом реалізації продукції розглянутого підприємства відносно низький.

Окрім статистичного методу існує метод експертної оцінки ризику. Експерти, які оцінюють ступінь можливих ризиків використовують відповідну систему оцінок: 0 – неіснуючий ризик, 25 – ризикова ситуація вірогідне не настане, 50 – про можливість ризикової ситуації неможна сказати нічого відповідного, 75 – ризикова ситуація вірогідне настане, 100 – ризикова ситуація обов'язково настане. Потім оцінки експертів підлягають аналізу на їхню суперечливість та має відповідати такому правилу: максимально допустима різниця між оцінками двох експертів не має перевищувати 50, що дозволяє усунути недопустиму різницю в оцінках експертами вірогідності настання окремого ризику.

Отже, за допомогою методу математичної статистики можна кількісно встановити ступінь виробничого ризику.